

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

5. Solis nobilissima formositas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

obtusibus non officeret; & neque cursum astrorum olim obseruatos, neque navigationum mensuram inde perituros, esset fulgor nimis ardens perstricturus; stellæque singulæ virtutes suas, vel motu, vel luce, sine nocturnæ refrigerationis detrimento, possent commodius propagare. Laudauit tunc utiq; Adam mundi Conditorum, cum & posterius eius, eodem aspectu incensi, in diuinas laudes fuerint effusi. Suspexit ad astra Dauid, & canere cepit: *Laudate Dominum de calis: laudate eum in excelsis. Laudate eum omnes Angeli eius*, qui scilicet cælestium orbium motibus præstant: *Laudate eum omnes virtutes eius*; quæ de stellis in terram descenditis, quæque plantas producitis, quarum vi maxima ac minima formantur; & ipsum aded aurum intra celissimos montes, gemmæ in profundissimis vadis excoquantur. Assonant tres pueri, & iucundissimo, inter incendia, tricinio acclamant: *Benedicite stella Domino*. D. autem Ambrosius omnes iubet in cælum suspicere, & contueri, *quo modo per Lunam, ac stellarum fulgorem calum velut quibusdam floribus coronatum, ita ignitis luminaribus micet, ut Paradisi putes vernante depictum, spirantium rosarum viuis monilibus renitere. Unde & à plerisque ornamentum calis est nuncupatum, eò quod sit stellarum monile pretiosum*. Seneca Ethnicus homo, ipse mundus, ait, *quoties per noctem ignes suos fudit, & tantum stellarum innumerabilium refulsit, quem non intentum in se tenet? Tenuit igitur utique & primum omnium parentem, ac sine corruptionis adhuc caligine sapientem.*

V.

S. Ambros.
lib. cit. c. 1.
Senec. in Hi.
pol. Virgil.
4. Georg.

Sed nihil est magis tunc admiratus, quàm, quod erat in mundo clarissimum, ipsum scilicet roseum solem, qui est, ut ait S. Pater, *oculus mundi, iucunditas diei, calis pulchritudo, natura gratia, præstantia creatura*; & ut ait Poëta: *sereni maximum mundi decus* qui omnia virtute implet, terras die illustrat, homines & pecudes pulchritudine recreat; *calis spirabile lumen*; cor vniuersi; vita colorum; in cuius globum lux omnis est collecta; à quo ceu fonte fulgor omnis in lunam & stellas longè latèque dimanat. *Qui certis dimensum partibus orbem per duadena regit*, nitidus, citus, aureus *astra*: qui quotidiano cursu diei noctisque spatia signat; qui annum in æstatem hyememque, in ver & autumnum diuidit. Motu enim diurno quidem (qui est primi mobilis) in circulos raptus,

ortu

Psal. 148, 1.

Dan. 3.

S. Ambros.
el. 4. Hexaem.
2. p. 2.

Senec. lib. 4.
de benef.
cap. 23.

ortu suo occasuque, diem & noctem distinguit; eo autem motu, qui ei per circulum Zodiaci, proprius est, annum terminat; eundemque duobus solstitijs, & totidem æquinoctijs, in quatuor partes, vernam, æstiuam, autumnalem, & hibernam secat; dierumque, per suas vices, incrementa & decrementa efficit; Luna quoque, interim cursu suo, menses à mensibus secernente.

Sic vigiles, mundi magnum & versatile templum,

Sol & Luna, suo lustrantes lumine circum,

Perdocuere homines aunorum tempora verti,

Et certâ ratione geri rem, atque ordine certo.

Luce. et. lib. 5.
de rer. nat.

Hæc in mundum veniens primus noster genitor & oculis, & animo suspexit. Atque, ut vno verbo dicam, quidquid Chaldaei, quidquid Ægyptij, quidquid Brachmanes, quidquid Astronomi, quidquid Philosophi omnes; post Adamum, à primis mundi incunabulis, vsque in hanc præsentem horam, per tot mille annorum spatia, siue dioptris, siue radijs Mathematicis, siue longissimis tubis opticeis, siue grandissimis quadrantibus, siue quibuscunque accuratissimè & faberrimè factis instrumentis; diurno nocturnoque labore, indefide studio, pertinaci vigilantia; vel in cælorum motibus, vel in aspectibus astrorum, vel in corniculata Veneris stella, vel in Iouis stipatoribus, vel in Lunæ lucidis interuallis, vel in maculis Solis, vel in effectibus, aut defectibus omnium siderum, obseruare, adinuenire, tam multis, tamque longis & laboratis libris comprehendere, & posteritati tradere potuerunt, poteruntque, vsque ad finem mundi, id omne, & multo plura certioraque, Adamus, scientia non ab Archimede, aut Euclide, aut in scholis hauista, sed diuinitus donata, vidit, perspexit, prædicauit, & utique (ut diu postea D. Gregorius Nazianzenus) dixit: *Qui-*

S. Gregor.
Naz. orat. 34.

bus verbis utendum sit, nescio, cum solem intueor.

VI.

Tale nascenti Adamo spectaculum sidera exhibuerunt. Qui neque, cum nondum rerum supernarum aspectu fatiatos in terram deiecisset oculos, in aliquid triste incurrit. Excepit enim illum rursus alia creaturarum forma, aliterque mirabilis, ut diceret: *Latentur cali, & exultet terra.* Nam cognitissimum illi erat, plantarum, aliarumque rerum, sub Luna, existentium generationem conseruationemque à cæli siderumque influxu dependere,

Psal. 95. 11.
Ferrar. 3. cõte.
gent. cap. 84.

V

acc